

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

חוברת מאמרים

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-17 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

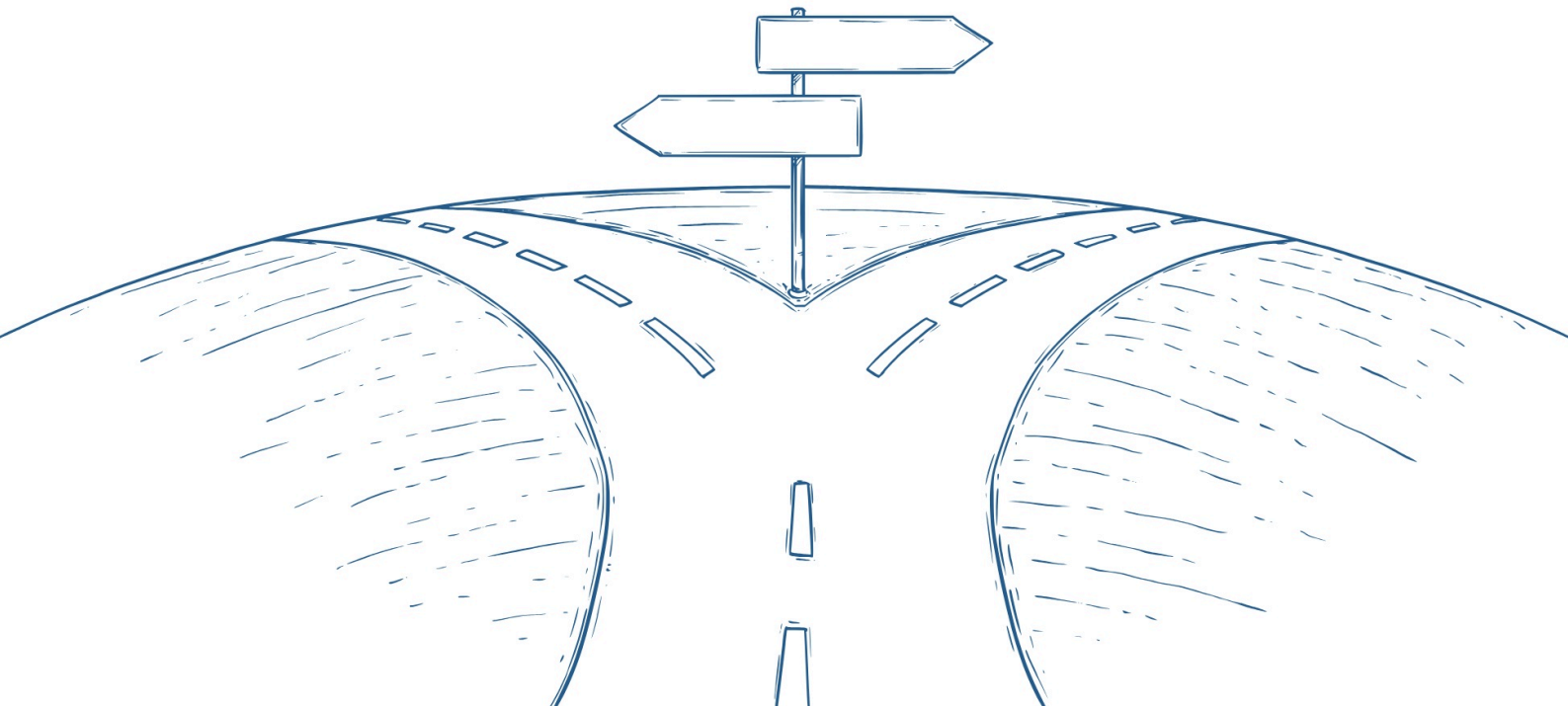
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם בזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראליים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: ooffice@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

הקרב על דמותה של המדינה – מעבר לחוק הגיוס

אודי בן חמו 📌

להיות צודק זה קל – להיות חכם זה מה שמכריע

על המשבר הפוליטי סביב גיוס החרדים אפשר לדבר מזוויות שונות. נניח בצד את הניתוח ההיסטורי על היווצרות החברה החרדית; נשאיר בצד גם את ניסיונות העבר לפתיחות לא מאוזנת, שגבו בתהליך ארוך מחיר כבד של התבוללות – שיש המכנים אותה 'שואה שקטה'. גם לא נדבר כרגע על יתרונותיה של החברה החרדית, שכן לתמונה מלאה נדרש ספר, לא מאמר. **ובעיקר, עיתוי אחר.** ואני כותב כתומך בגיוס אחראי של חרדים. נתמקד במישור המעשי בלבד: ננסה להיות חכמים ולא רק צודקים. **לשלוף סיסמאות זה פשוט, לממש אותן במציאות מורכבת זה אתגר אמיתי.**

1. סל ערכים מול סעיף בודד

משמעות קיומו של המחנה הלאומי נבחנת על פי סל ערכים שלם: ביטחון, התיישבות, כלכלה, זהות יהודית, מדיניות הגירה, חינוך, תקשורת חופשית, תיקון מערכת המשפט, וגם גיוס חרדים. שאלו את עצמכם על **הכיוון הכללי** של הקואליציה מול האופוזיציה: **מי יוביל את ה'סל' הכולל הזה טוב יותר?** האם נכון להפקיר את כלל הערכים שבסל בשל מחלוקת על סעיף אחד, חשוב ככל שיהיה?

לשלוף סיסמאות זה פשוט, לממש אותן במציאות מורכבת זה אתגר אמיתי

2. לא רק 'מי יתגייס', אלא 'מי יפקד'

האם בממשלה של יאיר גולן, לפיד, בנט ואייזנקוט תיתכן רפורמה משפטית או תקשורתית רצינית?
האם תקודם ריבונות ביהודה ושומרון? האם נראה נחישות בזירה הבין-לאומית, או תיקון למסמך 'רוח
צה"ל' (שמחבריו אמרו שניצחון אינו ערך מוסרי)?
מי יקבע מדיניות ומי ימנה בממשלה הבאה את תשעת השופטים הבאים לעליון ואת ראשי מערכת
הביטחון?

האם יהיו אלו דמויות כדוד זיני ורומן גופמן, או אנשים שרוחם הפוכה?

האם יהיו אלו דמויות כדוד זיני ורומן גופמן, או אנשים שרוחם הפוכה?

3. בין תרומה אישית למגמות מאקרו

הנושא דורש מבט קר, תחזיקו חזק. **מי תרם יותר למאמץ הכולל במלחמה הארוכה הזו?**
האם הפוליטיקאים החרדים שנתנו גב לממשלה להמשיך בלחימה **למרות אי-גיוסם**, או פוליטיקאים
כרמטכ"ל לשעבר אייזנקוט שקרא לעצור את המלחמה, להימנע מכיבוש רפיח, להשלים עם אי-שחרור
חטופים בלחץ צבאי?

ובלי פופוליזם: נכון, אייזנקוט שילם מחיר אישי כבד מנשוא כאב שכול. אך **אנו דנים במגמות
האסטרטגיות של המחנות, לא בטרגדיות פרטיות כואבות.**

4. מבוגרים אחראים מול טהרנות ילדותית

שוב אנו רואים את הבלבול בין דמותו של אדם ברמה הפרטית לבין עשייתו כאיש פוליטי.
**קו ישר עובר בין הערצה שטחית לדמויות כמו חילי טרופר (בשל נימוסיו היפים ותרומת הכליה
המרשימה) לבין חוסר הבנה בסיסי של 'איך עושים פוליטיקה'.**
פוליטיקה היא בחירה בין חלופות חסרות, העדפת הרע במיעוטו למען מטרה גדולה, ולא מרדף אחרי
אידיאל אוטופי.
הטהרנות האוטופית משאירה אותנו 'ערכיים' אך חסרי יכולת פעולה. כהורה למתבגר, כל אחד יודע:
**צריך לדעת מתי להיות חכם ולא רק צודק, אחרת לא תצליח חינוכית וייתכן חלילה שגם תאבד את
ילדך.**

5. הקושי והפרופורציות

הקושי הגדול לקיים את הדיון הזה במבט מפוכח, לאור העומס הבלתי נתפס על משפחות
המילואימניקים, הוא ברור וכואב.
אך הסוגיות הגדולות העומדות לפתחנו בשנים הקרובות אינן יכולות להצטמצם לסוגיית הגיוס לבדה,
גם אם היא מרגיזה מאוד. זכרו שוב את סל הערכים.

6. על תורה וביקורת סלקטיבית

על טענתם של זרמים מסוימים ש"תורתם של החרדים אינה תורה" אם לאחר שמחת תורה התשפ"ד אין היא מוליכה אותם לצבא, ראוי לומר – זהירות! הרי התורה מחייבת עוד כמה דברים, כמו צניעות, כשרות, ואפילו לימוד תורה, למרבה הפלא. אי אפשר לגייס את התורה ככלי ניגוח פוליטי רק כשזה נוח. **שוב, אנו עוסקים במישור הפרקטי בלבד.**

7. מי מרוויח מהמשבר?

אם הדברים קשים לעיכול, הביטו במי ששמח במשבר הזה: יאיר גולן, השואף 'לחנך' את הציונות הדתית, שמח בו; שמחים אלו המכנים את הדתיים 'אוכלי מוות', ושמחים מאוד השותפים הפוטנציאליים מהמפלגות הערביות, שעד היום לא גינו את מחבלי חמאס. אלו האנשים הצוהלים היום. **שכל אחד כאן יחליט לאיזה מחנה הוא שייך.**

8. מבט לירושלים

מחר נחגוג את יום שחרורה ואיחודה של ירושלים. זהו רגע לקבלת פרופורציה על מאבקי האקטואליים לאחר 2,000 שנה שבהן התפללנו "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". וכמו תמיד – גם כעת, מי שירים את מבטו לירושלים במובנה הרחב ביותר הוא מי שינצח במאבק הזה. "והנצח זו ירושלים".

ציונות של ירושלים

עזרא הימן 🙏

מי שנלחם רק כדי לשרוד, לעולם לא יבין למה הוא באמת נלחם

1. ציונות של קיום

מלחמת האין-ברירה המקיפה אותנו מכל עבר כבר זמן רב, נראית כמתמקדת במאבק הבלתי-פוסק שלנו על קיומם וביטחונם של היהודים בארצם. וכל זה אינו חדש. היהודים ששבו ארצה והקימו בה את מדינתם רצו בסך הכל לחיות את חייהם בשקט, חופשיים מרדיפות; אבל כבר מעל מאה שנה אין מאפשרים לנו זאת, ואנו נאלצים לחיות על חרבנו. אלא שכאשר חיים בתודעה כזו, אחרי דור או שניים הסבלנות לסבבים אינסופיים של מלחמות הולכת ופוקעת. לכאורה – אי אפשר שלא. הסוף למלחמת הקיום לא נראה באופק, והמלחמה הופכת סזיפית. המחיר שאנו נאלצים לשלם עבור התחזוקה האינסופית של הביטחון הלאומי והאישי מייצר שוב ושוב קולות מחאה נגד מה שנראה בטעות כדריכה במקום או כ'התאהבות' במלחמה. במצב כזה, העייפות מזנבת בנו. האופציה האשלייתית להגיע להסכם מדומיין ולסיים את האיבה מחבלת בפיקחות ובהיגיון הדורשים מאיתנו יכולת עמידה בסבבי קרבות חוזרים ונשנים.

זהו ההסבר לכך שקבוצה כל כך משמעותית מעם ישראל, שהייתה חוד החנית של הביטחון והמלחמה על הקיום במשך כל כך הרבה שנים, מגלה בשנים האחרונות עייפות, מרירות, פירוק והתפרקות פנימית מזעזעת, שכל העטיפות המתוחכמות שבעולם כבר לא יצליחו להסתיר.

העיוורון הזה הוא אבי אבות הקונספציה, הרבה מעבר לכל דבר שייבדק בוועדת חקירה כזו או אחרת

2. מאה שנה של 'אל-אקצא בסכנה'

אך דווקא שונאינו הגדולים ביותר שמים מול עינינו כל הזמן תמונה אחרת לגמרי, גם אם אנחנו מסרבים לפעמים לראות אותה.

מאז אותה הצהרה על הקמת 'בית לאומי' לעם היהודי אחרי מלחמת העולם הראשונה ועד לרגעים אלה ממש, **אויבינו חוזרים שוב ושוב על כך שהמלחמה היא על ירושלים**. את הקריאות 'אל-אקצא בסכנה' כבר קראו ערביי ארץ ישראל בפרעות לפני מאה שנה, כשיצאו לעשות פוגרומים ביהודי הגליל – כך לפי תיאור השומר אלכסנדר זייד. קריאות אלה לא פסקו עד ימינו אנו, עד מלחמת התקומה הזו שהם קראו לה 'מבול אל-אקצא'.

מה הם יודעים שרבים מאיתנו טרם הבינו?

עבור חלקים מאיתנו, מלחמות ישראל נתפסות כאמור כמלחמה על הקיום בלבד, מלחמה שנועדה לבצר את ביטחוננו בלבד. בעיני אלה שעדיין שקועים באתוס של ציונות מחולנת מכל יהדות, זה ממש 'איסור' לדבר על יותר מזה. הס מלהזכיר מלחמת דת. חלילה מלומר שהמלחמות שלנו הן על ירושלים. **ובהתאם לכך נוצרת חרדה קיומית מפני גנרלים חדשים, בעלי רוח אחרת, התופסים פיקוד על המערכות.**

אך אויבינו הגדולים ביותר יודעים כבר מעל מאה שנה שהמלחמה היא הרבה יותר מזה, **היא על אמונות היסוד של הקיום האנושי בעולם**. והעיוורון שלנו גובה מאיתנו מחירים כבדים מתמשכים. **העיוורון הזה הוא אבי אבות הקונספציה, הרבה מעבר לכל דבר שייבדק בוועדת חקירה כזו או אחרת.**

כשגם אנחנו נכיר בכך בבהירות, שלשלאות הברזל שכבלו את רוחנו וחירותנו יימסו, ותודעת ירושלים תתחיל להתגלות.

**כל השאיפות האלה מתכנסות יחד לשאיפה לבניין שלם של העיר שחברה לה יחדיו,
לירושלים הבנויה**

3. ירושלים: ציונות של ייעוד והשפעה של מעצמה

ירושלים היא המקום המחזיק את סיפור העומק, הייעוד, האור והיופי, המסכת הערכית והשליחות הלאומית של העם היהודי בעולם ולעולם. ירושלים היא המקום המזכיר לנו שלבית הלאומי של העם היהודי יש בשורה עמוקה לאדם, הרבה מעבר לביצור הקיום הלאומי עצמו. ממקור ההשראה ותעצומות החיים של ירושלים, הבית הלאומי שלנו משפיע על העולם אמונה ואמון, מבט של נצח ותעצומות ניצחון של הטוב בעולם.

- אורה של ירושלים השוכן בתוך הבית הלאומי של עם ישראל מלמד את האדם ואת העולם ששאיפות רוחניות נעלות, משפט, צדק וצדקה, אחדות וערבות הדדית ועוצמה לאומית ומדינית – יכולים ואמורים להתכנס יחד לגוף אחד ושמו ישראל.
- יופיה של ירושלים מלמד אותנו שמעצמה יהודית לאומית, מדינית וכלכלית היא כלי משובח מאוד להשפעה מוסרית ולשאיפה רוחנית.
- העיר שחברה לה יחדיו מלמדת אותנו שאחדות אמיתית נובעת מהתקשרות משותפת עם מה שנעלה מאיתנו.

ירושלים לא נועדה להיות רק אור לגויים. היא נועדה להיות קודם כל אור לעצמנו, לעם, למשפחה, לכל יחיד ושאיפותיו.

כל אלה הם **נשמת הקיום** שלנו. עליהם אנו נלחמים כבר אלפי שנים, וביתר שאת מאז חזרנו לחיות כבית לאומי; ואת אלה רוצים לקחת מאיתנו הקמים עלינו לכלותנו.

4. ירושלים – ציונות של העתיד

תפיסת הציונות כביצור הקיום בלבד גרמה לכך שהתקומה הלאומית נתפסה על ידי רבים כנקודת המיצוי והסיום של התנועה הציונית. אחריה נותר לעסוק בדברים אחרים, כמו זכויות הפרט והעדפה מתקנת למיעוטים. אך אין טעות גדולה וקשה מזו.

ביצור הקיום של העם היהודי בארץ ישראל הוא לא נקודת הסיום של הציונות אלא רק נקודת ההתחלה שלה, הבסיס שמתוכו צומח כל החזון העתידי שלנו על תיקון העולם והאדם. חזון זה הולך ומתברר, הולך ומתפתח, הולך ומעמיק, גם דרך כל המלחמות העוברות עלינו.

היציאה שלנו לקרב לא נועדה רק לשימור הקיים, אלא יותר מכך – להתקדם עוד צעד בתיקון העתיד, בעקירת הרוע, בהצמחת מציאות טובה ומתוקנת יותר, **בשאיפה רוחנית ובשפע גשמי, באצילות מוסרית ובגבורה לאומית, שיאירו גם לנו וגם לעולם,** ויקלפו הרבה שקרים האופפים את הקיום האנושי נוכח פני תקוות העתיד ונבואות הגאולה.

כל השאיפות האלה מתכנסות יחד לשאיפה לבניין שלם של העיר שחברה לה יחדיו, לירושלים הבנויה.

התייחסות לאירוע פאצ' משיח

אודי בן חמו 📌

הצבא נדרש למשמעת, אך משמעת סלקטיבית חושפת לא סדר אלא פחד. כשאליטה מענישה ביטוי זהות לאומי יותר מאשר סרבנות ממשית, השאלה האמיתית אינה על הפאצ' – אלא על מי מחליט מהי הרוח המותרת בצבא

משמעת בארגון צבאי היא הכרחית להתנהלות תקינה וראויה.

בהיעדר משמעת, גוף צבאי עלול להפוך מהר מאוד למיליציה חסרת רסן. צבא אינו 'תוכנית כבקשתך' ואי אפשר שכל אחד יעשה דין לעצמו. ואחרי שאמרנו את הדברים הפשוטים הללו, נוסיף עוד כמה דברים.

1. נשאלת השאלה **מדוע בחר הרמטכ"ל לעסוק כעת בחשיבות המשמעת** ולא סביב אירועים חמורים אחרים שבהם התגלתה חריגה משמעתית? למשל סביב אירועי סרבנות, או ענידת סמל החטופים על מדי צה"ל, התנהלות הפצ"רית ועוד כהנה וכהנה חריגות מלא החופן.

שמה פאצ' משיח טומן בחובו זרעי פורענות שיביאו לפרץ גזענות ואלימות

2. יתכן **שטיפול סלקטיבי** באירוע משמעת כזה ולא אחר מעיד על משהו עמוק יותר: אילו נושאים נחשבים 'ראויים' לטיפול (פאצ' משיח למשל) ואילו פחות. וכן על אילו אירועי משמעת שהרמטכ"ל יטפל בהם הוא עלול לשלם מחיר ציבורי של **שיימינג מהאליטה, ועל איזה פחות.**

**יתכן ולצמרת הצבא אין את הכלים התודעתיים להבין את השינוי העמוק המתרחש בעם
ישראל בכלל ובצה"ל בפרט, ולתת לו מקום מסודר ומתבקש**

3. **"זהו מרד ערכי"** כך התבטא הרמטכ"ל ביחס לענידת הפאצ' הזה. לא פחות. כאילו מעתה יהיו כאלה שיגזרו את התנהלותם הצבאית מהרמב"ם, מרבי עקיבא או מרבניהם מהשיבה ולא ממפקדיהם הישירים חלילה. אפשר להירגע.

4. לאורך המלחמה האחרונה התגלה **פרץ טבעי של ביטויי לאומיות ויהדות פשוטים**. אף אחד לא תכנן מרד. לאורך ציר החוף בעזה למשל בתחילת המלחמה נתלו דגלי ישראל שהורדו לאחר התערבות מלמעלה. המלחמה שחררה אצל רבים את השסתום שהלך והתעבה על הנשמה שנחנקה תחת תפיסת מלחמה צרה ומצומצמת, כאילו מדובר בהמוני פרטים הנאבקים בהמוני אחרים **ולא בקולקטיב לאומי נגד קולקטיב אחר**.

5. מעצבי 'רוח צה"ל' הרואים במלחמה מעשה המיועד להגנה בלבד ולא ככזה המחייב ניצחון שנתפס לשיטתם כלא מוסרי, גרמו לכך שמעשה המלחמה רודד לגמרי. במציאות זאת ישנו חשש בקרב הצמרת הצבאית והאליטה המשפיעה עליה, **שמא פאצ' משיח טומן בחובו זרעי פורענות שיביאו לפרץ גזענות ואלימות**. הלאומיות הישראלית היא כמובן משהו אחר לחלוטין מכל תפיסת לאומיות אחרת.

6. הענישה המחמירה והמופרזת של הלוחם שענד פאצ' משיח מעידה על **חשש כבד של האליטה, שלה נציגים גם בצבא, שמא הצבא משנה פניו לכיוונים מסוכנים**. משיחיות היא הרי מגונה לשיטתם, גם שאינם יודעים כלל להסביר מהי, ואת העובדה שראשי המדינה החילונים למהדרין כדוד בן גוריון הצהירו בעבר שמשיחיים הם בגאווה גדולה.

7. הצעד הזה מעיד אף על דבר נוסף: **ניתוק חלק מהצמרת ממקורות ההשראה של לוחמים רבים בעם ישראל**. ענידת הפאצ' הזה היא חריגה ובניגוד לפקודות, זה נכון. אך הפעולה המוגזמת דומה לטיפול בשפעת על ידי הקרנות וכימותרפיה. שוב, אם הייתה מטופלת כל חריגה באותה רמה של חומרה לא היינו אומרים דבר. אלא רק דנים ביושב אקדמי בתפיסות עולם ביחס לצבא ומלחמה.

8. יתכן ולצמרת הצבא **אין את הכלים התודעתיים להבין את השינוי העמוק** המתרחש בעם ישראל בכלל ובצה"ל בפרט, ולתת לו מקום מסודר ומתבקש. כשלא משחררים לחצים באופן מבוקר ונשלט, צונאמי מאיים עליך. לשינוי הזה יש ביטויים רבים, שענידת פאצ' משיח היא רק אחד מהם. טוב יעשו ראשי המערכות השונות אם יזהו את הרוח הזו, יעסקו בה בענייניות ויוודאו שרוח טובה ומקורית לפנינו וכדאי להטות לה אוזן, לא לחנוק אותה.

מבט מהשטח: החרדים צמאים להתגייס – לצבא יהודי

בן יעקב סבו 📖

כשמפסיקים לראות בשונה איום, מגלים בו לפעמים את הכוח שחיפשנו כל הזמן

בתפקידי הצבאי אני עוסק בגיוס חרדים – אלו מסקנותיי:

א. החרדים אינם הבעיה – אלא הפתרון

השיח הציבורי סביב גיוס חרדים נוטה לא פעם להיות רווי סיסמאות. מהדורות החדשות מציגות עימותים, פוליטיקאים משרטטים קווים אדומים, סטטיסטיקאים זעופים מראים טבלאות באדום על האיום הקיומי החרדי למדינה, והתחושה הכללית היא של התנגשות בין שני עולמות שאינם יכולים לדור בכפיפה אחת. אך כשנמצאים בשטח, מתגלה תמונה מורכבת, עמוקה ומרתקת הרבה יותר. האמת, כפי שהיא משתקפת מבעד לעיניים הפוגשות את האנשים הללו יום-יום, היא שהציבור החרדי אינו מבקש לברוח מאחריות. כשמנמיכים להבות מזהים צמא לקחת חלק במצווה החשובה הזו. **בהובלת עם ישראל והיהדות קדימה**, בין היתר בצבא, אך יש להם תנאי אחד, בסיסי, מהותי ובלתי מתפשר, שבזכותו הם לא הבעיה של המדינה אלא דווקא הפתרון שלה: **הם מבקשים להתגייס לצבא יהודי.**

כשמפקדים בשטח מדברים אליהם בשפה שלהם – שפה של מסירות נפש, של קידוש השם, של חיבור היסטורי ללוחמים היהודים לאורך הדורות – משהו ניצת

ב. שבירת פרדיגמת "כור ההיתוך"

במשך עשרות שנים, צה"ל פעל תחת האתוס של "כור ההיתוך" – מקום שבו כלל הזהויות נכנסות בשערי הבקו"ם ויוצאות כדמות אחידה של הלוחם הישראלי. עבור החברה החרדית, האתוס הזה נתפס לא רק כאיום, אלא כסכנה קיומית לזהותם הרוחנית. החשש

מעולם לא היה מעצם הלחימה או מהקושי הפיזי שבהכשרה; החשש העמוק היה מאובדן הדרך, משחיקת שמירת המצוות ומהיטמעות בתרבות זרה.

כדי לייצר שינוי אמיתי, נדרשת שבירת פרדיגמה. המענה אינו טמון בניסיון לכפות שילוב מתוך טשטוש זהויות, אלא להפך – בבניית אווירה צבאית, מן המסד ועד הטפחות, שמעצימה את הזהות הייחודית של החייל היהודי. כשהמערכת הצבאית תשדר שהיא רוצה רוח יהודית, תרבות יהודית, מוסר לחימה יהודי, צדקת הדרך היהודית המובילה לניצחון, ושניתן לבנות לוחם מקצועי וקטלני מבלי להילחם באורח חיו ובזהותנו היהודית ולדרוש ממנו למשל להתערבב עם בנות המין השני – החומות יתחילו ליפול.

הפוטנציאל לגיוס חרדי אינו בעיה שצריך לפתור – אלא עוצמה אסטרטגית שצה"ל ומדינת ישראל כולה יכולים רק להתברך בה

ג. מהו "צבא יהודי" הלכה למעשה?

הצבא מופעל ומונהג ככלל על ידי יהודים, והוא שייך למדינה היהודית, עם זאת המושג "צבא יהודי" אינו סיסמה ריקה.

הוא נוכח קודם בשיח ובתרבות. לא סתם רבבות חיילים עוברים ימים כלילות מפרכים ומסוכנים בלחימה, מקבלים את כוחם דווקא מהתגברות האמונה בקרבם. פאצ' משיח הוא רק שיקוף חיצוני של התהליך הפנימי שהעם עובר. אחרי תרבות יהודית מגיעה זהות יהודית. זהות שיונקת משורש חיינו ובשמה ובשבילה אנו חיים ואם חייבים אז בשמחה גדולה גם נוטלים חיים של אויבנו. ראינו שכל המקצועיות, הטכנולוגיה והכסף שבעולם לבדם לא יודעים לתת לטייס או לרמטכ"ל את ה'למה' להילחם באיראן. ומתוך זה נגזרת גולת הכותרת – מוסר הלחימה היהודי.

הרי מה מבין הרב זרביב יותר מהפיקוד הבכיר בתורות לחימה, שהוא זה שמוביל את שינוי פני המערכה? מה הוא מבין יותר מהפצ"ר על משפטי מלחמה? רק בשרביט המוסר שהוא נושא בתרמילו ובעגלתו.

ד. הכוח המניע: מוטיבציה מתוך אמונה

המפגש עם המתגייסים החרדים מגלה עוצמות נפש נדירות. בניגוד למתגייס הממוצע, שעבורו השירות הצבאי הוא מסלול טבעי ומוכר בתוך הקהילה שבה גדל, החייל החרדי נדרש לא פעם לשלם מחיר חברתי כבד. הוא עושה זאת לא מתוך רצון "להתחלן" או למרוד, אלא מתוך תחושת שליחות עמוקה, מתוך רצון לקיים "עזרת ישראל מיד צר".

כאשר מפקדים בשטח מדברים אליהם בשפה שלהם – שפה של מסירות נפש, של קידוש השם, של חיבור היסטורי ללוחמים היהודים לאורך הדורות – משהו ניצת. הם לא צריכים שילמדו אותם מהי מסירות; הם חווים אותה ביום-יום. הם רק זקוקים לצבא שיכבד את עולמם הערכי ויאפשר להם להביא את העוצמות הללו לידי ביטוי מבצעי. בעצם לא רק החרדים זקוקים לזה. ודי לחכימא.

ה. שעת רצון

אנו נמצאים בנקודת זמן היסטורית. השטח מבעבע, והצמא קיים. האחריות המוטלת על הדור היא אדירה. עלינו להשכיל לבנות את הגשר – גשר יציב, רחב, שאינו דורש מהם להשאיר את אמונתם מאחור. לא גשר ל'גטו' קטן חרדי בתוך צה"ל הגדול, אלא גשר להובלת צה"ל הגדול ולהפיח בו חיים. חיים יהודיים.

אם נשכיל להבין זאת נגלה שהפוטנציאל לגיוס חרדי אינו בעיה שצריך לפתור – אלא עוצמה אסטרטגית שצה"ל ומדינת ישראל כולה יכולים רק להתברך בה, והמדינות הכי מתקדמות להתקנא בה. בע"ה.